

Kommissorium & sammenfatning af juridisk responsum om mulighed for indførelse af fælleskønsgrundlag for medlemmer på kønsopdelt grundlag i Lægernes Pension – pensionskassen for læger (LPK)

KOMMISSORIUM

LPK's bestyrelse har anmodet Plesner Advokatpartnerselskab ("Plesner") om at udarbejde et juridisk responsum med en vurdering af følgende:

- (1) Om pensionskassen fremadrettet kan indføre fælleskønsgrundlag for de ordninger, som i dag er på et kønsopdelt grundlag, og i givet fald hvordan.
- (2) Hvordan eventuelle muligheder identificeret under besvarelsen af punkt 1 kan implementeres, herunder vedtagelseskrav.
- (3) Om pensionskassen bagudrettet kan gennemføre en efterregulering tilbage fra 1. januar 1998 eller senere, for så vidt angår pensioner der er beregnet på et kønsopdelt grundlag siden 1. januar 1998, således at disse helt eller delvist bliver stillet som om, at de oprindeligt var beregnet på et kønsneutralt grundlag.
- (4) Hvordan eventuelle muligheder identificeret under besvarelsen af punkt 3 kan implementeres, herunder vedtagelseskrav.
- (5) Hvis der svares benægtende på spørgsmålet under punkt 3, bedes det belyst, om pensionskassen så på en anden måde kan vælge at kompensere de pågældende medlemmer.
- (6) Hvordan eventuelle muligheder identificeret under besvarelsen af punkt 5 kan implementeres, herunder vedtagelseskrav.

Ved udarbejdelsen af det juridiske responsum er det på baggrund af kommissoriet lagt til grund, at LPK ikke er juridisk forpligtet til - hverken bagudrettet eller fremadrettet - at indføre fælleskønsgrundlag for de ordninger, som i dag er på et kønsopdelt grundlag.

Ovennævnte spørgsmål vil blive vurderet for følgende ordninger, der er indtegnet i henhold til kollektiv overenskomst eller kollektiv aftale:

- (i) Ordninger med igangværende bidragsindbetalinger,
- (ii) Ordninger, som er overgået til hvilende medlemskab (bidragsfri ordning), og
- (iii) Ordninger, hvor pensionsudbetalingen allerede er påbegyndt.

SAMMENFATNING AF JURIDISK RESPONSUM

LPK kan ikke bagudrettet ændre beregningsgrundlaget til fælleskønsgrundlag

Det er vores vurdering af spørgsmål 3 og 4, at LPK ikke lovligt vil kunne gennemføre en ændring, således at allerede foretagne pensionsindbetalinger for medlemmerne på det kønsopdelte grundlag skal overføres til fælleskønsgrundlag.

En sådan ændring vil reelt være en omberegning af ydelserne til alle medlemmerne på det kønsopdelte grundlag, hvorved der indføres ens ydelser for ens bidrag for alle medlemmer uanset køn. En sådan omberegning vil medføre, at ydelserne til de mænd på den kønsopdelte ordning, som ikke har ægtefællepension, og kvinder på det kønsopdelte grundlag med ægtefællepension vil blive nedsat, mens ydelserne til kvinder uden ægtefællepension og mænd med livsvarig ægtefællepension vil blive forhøjet.

LPK kan kun gennemføre en sådan ændring, hvis LPK kan frigøre sig fra de pensionstilsagn, som LPK har afgivet til mændene på den kønsopdelte ordning, som ikke har ægtefællepension, og kvinderne på den kønsopdelte ordning, som har ægtefællepension.

Det er vores vurdering, at det ikke kan lade sig gøre kollektivt at indføre fælleskønsgrundlag for allerede foretagne pensionsindbetalinger, hverken ved at gennemføre ændringen ved aftale med overenskomstparterne, gennem en ændring af Pensionsregulativet på generalforsamling eller ensidigt af LPK. Dette vil ikke være aftaleretligt gyldigt og vil være i strid med god skik. Den eneste måde, det vil kunne gennemføres *over for alle medlemmer på det kønsopdelte grundlag*, vil være ved, at samtlige medlemmer på den kønsopdelte ordning, hvis ydelser vil blive nedsat som følge af ændringen, er enige i beslutningen. En sådan tilslutning vil i praksis ikke kunne opnås, hvorfor LPK de facto ikke kan indføre fælleskønsgrundlag for allerede foretagne indbetalinger for alle medlemmer på det kønsopdelte grundlag.

LPK vil heller ikke i nærværende situation, hvor den eneste ændring ville være en ændring af beregningsgrundlaget, kunne tilbyde et skifte til fælleskønsgrundlag gennem et *individuel* omvalg, således at hver enkelt medlem selv kan beslutte, om det vil lade sine allerede foretagne indbetalinger overføre til fælleskønsgrundlag. Dette vil medføre en skævvridning af fælleskønsgrundlaget med den konsekvens, at visse af de eksisterende medlemmer på fælleskønsgrundlagets ydelser vil blive nedsat, hvilket ikke vil være lovligt, medmindre disse medlemmer har accepteret dette. Det vil heller ikke være lovligt, hvis LPK oprettede et nyt fælleskønsgrundlag, som medlemmerne kunne overføre deres ordning til, da det risikerer reelt at blive et kønsopdelt grundlag med den konsekvens, at medlemmerne ikke vil blive stillet økonomisk anderledes ved omvalget, hvilket vil gøre et omvalg meningsløst. Dertil kommer, at det risikerer at øge omkostningerne for de resterende medlemmer på det kønsopdelte grundlag.

LPK har således efter vores vurdering ikke mulighed for i nogen lovlig form at tvinge eller tilbyde medlemmerne på den kønsopdelte ordning at overføre allerede foretagne pensionsindbetalinger til fælleskønsgrundlag.

LPK kan ikke fremadrettet ændre beregningsgrundlaget til fælleskønsgrundlag for allerede aftalte pensionsbidrag

Det er vores vurdering af spørgsmål 1 og 2, at LPK med en meget høj grad af sandsynlighed ikke lovligt vil kunne gennemføre en ændring, således at fremtidige allerede aftalte pensionsindbetalinger for alle medlemmer på det kønsopdelte grundlag skal indbetales til fælleskønsgrundlag.

Medlemmernes fremtidige allerede aftalte indbetalinger indgår som en del af de pensionstilsagn, som LPK har afgivet overfor de enkelte medlemmer, idet de fremtidige pensionstilsagn ikke alene gives på baggrund af allerede foretagne indbetalinger, men også under den forudsætning at de fremtidige pensionsindbetalinger fortsætter, og at disse har en bestemt størrelse. En ændring af beregningsgrundlaget for de fremtidige pensionsindbetalinger vil derfor som udgangspunkt også betyde, at der vil ske en nedsættelse af ydelserne til mændene uden ægtefællepension samt kvinder med ægtefællepension mod en forhøjelse af ydelserne til kvinder uden ægtefællepension og mænd med livsvarig ægtefællepension.

LPK kan dermed også kun gennemføre en sådan ændring, hvis LPK kan frigøre sig fra de pensionstilsagn, som LPK har afgivet til mændene på den kønsopdelte ordning, som ikke har ægtefællepension samt kvinderne på den kønsopdelte ordning, som har ægtefællepension.

Det er vores vurdering, at dette med en meget høj grad af sandsynlighed ikke vil kunne lade sig gøre, hverken ved at gennemføre ændringen ved aftale med overenskomstparterne, gennem en ændring af Pensionsregulativet på generalforsamling eller ensidigt af LPK. En sådan ændring vil derfor heller ikke være aftaleretligt gyldigt og vil være i strid med god skik. LPK kan således også kun gennemføre en ændring af beregningsgrundlaget for de fremtidige indbetalinger *over for alle medlemmer på det kønsopdelte grundlag*, hvis samtlige medlemmer på den kønsopdelte ordning, hvis ydelser vil blive nedsat ved ændringen, er enige i beslutningen. En sådan tilslutning vil i praksis ikke kunne opnås, hvorfor LPK de facto heller ikke *kollektivt* kan indføre fælleskønsgrundlag for fremtidige pensionsindbetalinger på det kønsopdelte grundlag.

LPK vil heller ikke i nærværende situation, hvor den eneste ændring ville være en ændring af beregningsgrundlaget, kunne tilbyde et skifte til fælleskønsgrundlag gennem et *individuel* omvalg, således at hver enkelt medlem selv kan beslutte, om det vil lade sine fremtidige indbetalinger overføre til fælleskønsgrundlag. Dette vil medføre en skævvridning af fælleskønsgrundlaget med den konsekvens, at visse af de eksisterende medlemmer på fælleskønsgrundlagets ydelser vil blive nedsat, hvilket ikke vil være lovligt. Det vil heller ikke være lovligt, hvis LPK oprettede et nyt fælleskønsgrundlag, som medlemmerne kunne overføre deres ordning til, da det risikerer reelt at blive et kønsopdelt grundlag med den konsekvens, at medlemmerne ikke vil blive stillet økonomisk anderledes ved omvalget, hvilket vil gøre et omvalg meningsløst. Dertil kommer, at det risikerer at øge omkostningerne for de resterende medlemmer på det kønsopdelte grundlag.

LPK har således med en meget høj grad af sandsynlighed heller ikke mulighed for i nogen lovlig form at tvinge eller tilbyde medlemmerne på den kønsopdelte ordning at indbetale fremtidige allerede aftalte pensionsindbetalinger på fælleskønsgrundlag.

LPK kan godt indføre fælleskønsgrundlag for fremadrettede endnu ikke aftalte pensionsbidrag samt fremtidige bonustilskrivninger

Det er vores supplerende vurdering af spørgsmål 1 og 2, at LPK kan indføre fælleskønsgrundlag for fremadrettede endnu ikke aftalte pensionsbidrag samt de fremtidige bonustilskrivninger. Dette skyldes at der ikke er knyttet noget pensionsløfte til hverken pensionsbidragene eller bonustilskrivningerne, eller nogen berettigede forventninger hos medlemmerne om, at beregningsgrundlaget ikke vil kunne ændre sig.

Det vil for så vidt angår andre medlemmer end selvstændige omfattet af T1, stk. 1, nr. 4, dog være nødvendigt at ændre Pensionsregulativet for at indføre den nødvendige hjemmel til at indføre fælleskønsgrundlag for fremadrettede endnu ikke aftalte pensionsbidrag. Det vil konkret være nødvendigt at ændre Pensionsregulativets § T2, stk. 10, idet denne bestemmelse aktuelt medfører, at medlemmer, der indbetaler til et kønsopdelt beregningsgrundlag, ikke kan foretage pensionsindbetalinger for egen regning på fælleskønsgrundlag, men er tvunget til at foretage sådanne indbetalinger på kønsopdelt grundlag.

Ændringer i Pensionsregulativet skal vedtages på en generalforsamling med samme krav som til vedtægtsændringer. Det vil derfor være en forudsætning for at ændre beregningsgrundlaget til fælleskønsgrundlag for så vidt angår fremtidige endnu ikke aftalte bidragsstigninger, at dette vedtages på en generalforsamling med kvalificeret (2/3) flertal. Et sådan ændring af Pensionsregulativet skal ikke godkendes af overenskomstparterne, men forslaget om ændringen skal have været udsendt til behandling i de forhandlingsberettigede foreninger (og i praksis tillige i Lægeföreningen) senest 1 måned før generalforsamlingens afholdelse.

Indførelse af fælleskønsgrundlag for så vidt angår fremtidig bonustilskrivning kan ske ved tilpasning af bonusregulativet, som er en del af det Tekniske Grundlag.

De nødvendige tilpasninger i det Tekniske Grundlag vil kunne foretages af bestyrelsen i samråd med den ansvarshavende aktuar. I medfør af bestyrelsens forretningsorden skal direktionen tillige inddrages.

LPK kan ikke bruge opsparede midler til at kompensere medlemmerne

Det er vores vurdering af spørgsmål 5 og 6, at LPK ikke lovligt vil kunne anvende opsparede midler til at kompensere kvinderne uden ægtefællepension og mændene med livsvarig ægtefællepension, der som følge af de anvendte forudsætninger i beregningsgrundlaget modtager eller vil komme til at modtage en lavere ydelse end de øvrige medlemmer på det kønsopdelte grundlag.

LPK's egenkapital består af bonusmidler, en sikkerhedsfond og reserver. Muligheden for at benytte disse opsparede midler er i en tværgående pensionskasse som LPK stærkt reguleret.

LPK kan således ikke anvende de midler, der skal udloddes som bonus til medlemmerne til i stedet at blive fordelt som kompensation til de kvindelige medlemmer uden ægtefællepension og mandlige medlemmer med livsvarig ægtefællepension på det kønsopdelte grundlag. LPK er – forsimpelt udtrykt - forpligtet til at fordele disse midler til medlemmerne med et bonusbeløb, der svarer til, hvordan medlemmet har bidraget til bonusgenereringen. LPK kan ikke beslutte i stedet at tildele disse midler til en bestemt medlemsgruppe, idet det vil være i strid med de lovgiver, som LPK er underlagt.

LPK kan heller ikke anvende overskydende midler fra sikkerhedsfonden som kompensation til de kvindelige medlemmer uden ægtefællepension og mandlige medlemmer med livsvarig ægtefællepension på det kønsopdelte grundlag. Ifølge loven kan midler, der først er henlagt til sikkerhedsfonden ikke senere fraføres denne, medmindre dette sker til fordel for alle LPK's medlemmer. En kompensation, der alene tilgodeser de kvindelige medlemmer uden ægtefællepension og mandlige medlemmer med livsvarig ægtefællepension på det kønsopdelte grundlag, vil ikke leve op til dette krav, og det vil derfor også være i strid med de lovgiver, som LPK er underlagt, hvis LPK brugte midler fra sikkerhedsfonden til at kompensere førnævnte medlemmer.

LPK kan tilsvarende heller ikke anvende de opsparede midler, som er henlagt til LPK's reserver som kompensation til de kvindelige medlemmer uden ægtefællepension og mandlige medlemmer med livsvarig ægtefællepension på det kønsopdelte grundlag. LPK har ikke hjemmel til dette i Vedtægterne eller i Pensionsregulativet, og det vil derfor skulle vedtages på generalforsamling. Eftersom egenkapitalen som udgangspunkt skal fordeles ligeligt (forholdsmæssigt) mellem medlemmerne, og en beslutning om at anvende reserverne som kompensation reelt vil medføre en begunstiggelse af visse medlemmer på bekostning af andre, så kan en sådan beslutning kun gennemføres, hvis samtlige medlemmer i LPK, som ikke begunstiges ved kompensationen, er enige i beslutningen. En sådan tilslutning vil i praksis ikke kunne opnås, hvorfor LPK de facto heller ikke kan anvende reserverne som kompensation.

LPK har med andre ord efter vores vurdering ikke mulighed for at anvende nogen af midlerne i LPK til at kompensere kvinderne uden ægtefællepension og mændene med livsvarig ægtefællepension på det kønsopdelte grundlag.